
HET FEEST LIEP UIT DE HAND...

In het jaar 1787, tijdens het Oostenrijks bewind, kwam het land in opstand tegen de geplande bestuurlijke hervormingen van keizer Jozef II. Vooral in Vlaanderen en Brabant was de tegenstand bepaald groot. De gouverneurs der Nederlanden werden overstelpt met smeekschriften. Een deputatie van de Staten van Vlaanderen vertrok naar Brussel om het protest te overhandigen aan de landvoogden, de aartshertogin Maria-Christina en haar echtgenoot Albrecht, hertog van Saksen-Tesschen. Deze beloofden de intrekking der gehate keizerlijke edicten. De Gentse afvaardiging zond meteen aan het Stadsbestuur volgende tekst :

“Hunne konincklyke Hoogheden, wiens goetheyt ende genegentheyt inexprimabel is, hebben ons naementlyk verzogt om d’omstelde geesten gerust te stellen soo veele mogelyk ende een ieder te versekeren dat sy geentsins en twyffelen of syne Majesteyt den Keyser sal alles goedkeuren en approberen.

<p><i>Feesten gehouden op den Vrijdagmarkt op 10de Juni 1787, ter gelegenheid van het intrekken der decreeten van Jozef II</i></p>	<p><i>Festivités organisées au Marché du Vendredi le 10 juin 1787, à l'occasion du retrait des décrets de Joseph II</i></p>
---	---

Het nieuws van de herstelling der aloude gebruiken, zoals voor 200 jaar, veroorzaakte algemene vreugde in de stad.

Toen de 10de juni de afgevaardigden uit Brussel terugkwamen, gingen duizenden stedelingen hen tegemoet, tot verscheidene mijlen buiten

de Keizerpoort. Een halve mijl van de stad genaderd, werden de paarden van de koetsen der afgevaardigden uitgespannen, en trokken de stedelingen zelf de rijtuigen tot binnen de poorten der stad. Aan de Keizerpoort werd de delegatie begroet door het geschut van een vaartuig der schippersnering. De stoet ging verder naar het stadhuis, waar het verslag der besprekingen aan de menigte werd voorgelezen.

De triomfklok werd geluid. 's Avonds werd het belfort verlicht en de vier hoofdgilden boden de bevolking een "bal gratis" aan in de schouwburg van St.-Sebastiaan.

De feestroes bereikte het hoogtepunt tijdens een groot feest op de Vrijdagmarkt, aan de bevolking aangeboden door 22 edelen. (12 juni 1787) Op 14 juni 1787 schreef de "Gazette van Gent" :

"Verscheyde Heeren van onsen Edeldom deze heuchelyke gebeurtenisse noch meer willende vereeuwigen, hebben ten zelven dage aen het Publicq een feest gegeven en op de Plaetse, gezeyd Vrydags-Merkt, laeten braeden twee alderzwaerste Ossen en zes Schapen, die onder het geluyd van onze Triumph-Klokken, het spelen van den Beyaerd en het losbranden van Geschut aen het Volk ten besten zyn gegeven, benevens zes duysend Brooden; ook hebben de gemelde Heeren rond deselve Merkt laeten plaetsen en voor het volk laeten aflopen twee stukken rooden Bourgogne en twee stukken witten Wyn en honderd tonnen bier, en dat al het Vleesch weg gehaeld en den Wyn en het Bier uytgedronken was, zyn alle de ydele Vaten Stellingen en voorder Getuyg aen het Volk tot Roof gegeven...

De braspartij greep plaats rond het standbeeld van Karel V. Rond het voetstuk had men een vierkante omheining gemaakt met schragen. Op de schragen lagen de vaten wijn en bier. Binnen het vierkant waren grote putten gegraven, bedekt met ijzeren staven. Daarop werd het vlees gebraden.

In zijn "Korten inhoud der Nederlandsche Geschiedenissen van 1496 tot 1794", geeft François De Laval een beschrijving van het feest :

"Er ging meer wyn en bier verloren dan gedronken; de vaten liepen niet hevig genoeg, men sloeg de bommen in. Dan zag men de eene met kannen komen, andere met potten, nog andere met flesschen waarvan de kroppen afgeslagen waeren; met haeckers of glazen, dan sommige staken hunne hoeden omhoog en dronken uyt den tip; zelfs waeren er die hunnen schoen naer omhoog staken en andere hunne dubbel gevouwe neus-

doeken of sayette mutsen, om te kunnen zeggen van de algeme-
ne vreugd mede deelagtig geweest te zijn."

De uitdeling van brood en vlees verliep evenmin zonder kleerscheuren en eindigde met de plundering van de hele voorraad. Een bende drinkebroers klopte aan bij de Bijloke en eiste onder bedreiging twee tonnen bier, geld en voedsel. Hetzelfde lot ondergingen de kloosters der Predikheren, Augustijnen, Vrouwebroeders en Cellebroeders. Het feest was reeds behoorlijk uit de hand gelopen, toen de Schepenen meenden dat het nu welletjes was :

"Alsoo het cleyn volk noyt content en is, zyn zy s'anderendags, door het uytdeylen van gelt door de heeren Staeten, moetwiliger geworden, tot soo verre van te willen oproer maecken, dit nogtans sonder de minste redenen; ende syn gegaen in diversche cloosters ende hebben aldaer gelt gevraegt, eten en drincken, tgone differente gedaen hebben uyt vreesse, ende tselve s'anderendags, noch continuerende, hebben de heeren van het magistraet maetregelen genomen ende ten dien eynde ontboden alle de dekens van de vier hooftgildens, ende versocht te doen vermaenen op 's anderendags, 15e, wesende mercktdagh, alle confraters, ten eynde hun te laeten vinden op den stadthuyse, ten ses uere s'morgens, met behoorlyk zygeweer, om alsoo te beletten de desorders, die sauden connen voorvallen".

De krachtdadigheid der magistraet belette inderdaad verdere woeling, doch slechts voor korte tijd. De bevolking, verdeeld in Oostenrijksgezinden en patriotten, kon maar niet tot bedaren komen. Einde juli 1878 was het nodig een korps vrijwilligers op te richten om deze, in geval van nood, dag en nacht te laten patrouilleren...

R. HESPEL

HIPPOLIET VAN PEENE

Hippoliet Van Peene werd geboren te Kaprijke op 1 januari 1811. Zijn vader Jacques Van Peene was geboren te Boekhoute rond 1786, had dienst genomen in de gezondheidsdienst van het Frans leger, werkte in het militair hospitaal te Gent en behaalde een licentie in